

DINERS HELICÒPTER I RENDA BÀSICA UNIVERSAL

Consideracions de la U.C.P.C. sobre propostes que van apareixent del còm abordar la represa econòmica després de l'aturada de bona part de l'activitat econòmica provocada pel confinament, arran de la passa de grip del SARS-COVID19.

Després d'haver assistit a un procés d'intoxicació social per part de qui controla el poder polític a fi d'aconseguir insuflar pànic en les masses, i estabornir-nos diàriament amb un munt de dades sobre les actuacions clíniques i logístiques, amb un llenguatge de guerra del més vulgar «cabo chusquero», i tot això rebut des de la reclusió individualista de les llars o bé en l'estrés del treball esgotador de les que han d'abordar diàriament les cures i atencions dels afectats, el què ha passat és que la gent ha deixat de centrar l'atenció en les profundes i veritables causes de per què ha succeït una pandèmia gripal d'afectació significativa, fonamentalment en els països del «nord», i sobre qui en traurà profit d'aquest procés i en especial sobre qui en poden ser les i els grans afectats.

Ara, quan ja sembla, o així han decidit que ho sembli, que s'està »controlant« la pandèmia, quan en realitat sols s'han relativat les xifres dels efectes del problema patològic, sense abordar seriosament ni l'origen estructural d'aquest tipus d'anomalies sanitàries, ni les polítiques que han propiciat un diferent resultat sobre el control i moderació dels seus efectes, ja apareixen amb intensitat, que també anirà creixent en intoxicació, com en la propaganda del model sanitari adoptat, les propostes sobre «els remeis de l'enorme crisi econòmica» que esdevindrà -la més gran de la història recent i altres frases apocalíptiques per l'estil, diuen- , amb una carència de rigor econòmic sobre macro-economia i amb un discurs que torni a deixar als sectors populars fora del debat de fons de per què i per a què del succeït.

Però les grans línies de propostes «d'emergència» passen; o per uns «nous Pactes de la Moncloa», que és a dir un Pacte social clàssic amb molts convidats a la fotografia de la taula, on les treballadores i treballadors seran els que pagaran no sols els efectes, sinó també l'assumpció callada de la recuperació de la taxa de guany del capital, i un

l'altre gran grup de propostes és com s'han d'aplicar, repartir o des d'on tirar els «ajuts» per la revitalització econòmica. Propostes, que no són antagòniques, sinó emmarcades dins un mateix conjunt de model; que sigui el poder econòmic hegemònic qui marqui les directrius, quanties i destinataris de les polítiques a aplicar, on els polítics «professionals» seran els que sortiran sovint a l'escenografia i els sindicats «també professionals» seran qual figures de cartó que també apareixeran a la foto i/o corejaran determinades propostes.

Deixarem per altra ocasió parlar dels «nous Pactes de la Moncloa», perquè no és un tema simplista i perquè el tòpic de que és del Règim del 78, seria poc analític, entre altres qüestions perquè alguns dels pares d'exponents significatius de qui ara ho critiques des de posicions no estatistes, no sols varen ser partíceps, sinó grans propiciadors dels famosos Pactes, que en definitiva i metafòricament varen ser l'aplicació d'anestèsia a la capacitat mobilitzadora de la classe obrera, que havia empès d'una determinada forma la transició i de la cruenta lobotomització dels drets laborals i socials aconseguits en l'etapa anterior per la lluita de la classe obrera, entre d'altres l'escala mòbil salarial restitutoria i els drets i garanties contra els acomiadaments dels treballadors i treballadores, Pacte que obria la via de l'acomiadament lliure, cada vegada menys compensat o gens compensat a hores d'ara.

Sobre l'altre grup de propostes dels «ajuts i/o incentivació» de l'activitat econòmica, n'apareix amb força una, de vella trajectòria, i que enllaça per concepció amb altre que es de més recent predicaments des de posicions de política econòmica, a quin respecte se situen les següents consideracions.

Parlem bàsicament, dels **diners helicòpter** és una idea que consisteix a regalar diners a la gent. Per aquest motiu es coneguda també com a «expansió quantitativa per a la gent». El primer a encunyar el terme va ser l'economista neoliberal Milton Friedman que va introduir el concepte cap a 1969 en el seu llibre —The optimum quantity of Money and other essays|| que en català seria alguna cosa així com «La quantitat òptima de diners i altres assajos».

Milton Friedman, ideòleg de l'anomenada «Escola de Xicago» i gran dissenyador de la política econòmica aplicada a Xile després del cop d'estat del feixista Pinochet, del 11 de setembre de 1973, allà però no es va fer servir el diner helicòpter sinó una massacre d'activistes d'esquerreres per destruir les organitzacions de la classe obrera (30.000 empresonats i torturats i 5.000 assassinats i «desapareguts»).

La idea que va proposar Friedman estava il·lustrada amb un exemple. L'exemple consistia a tirar diners en efectiu des d'un helicòpter perquè la gent l'agafés i el gastés. Era un exemple metafòric però que il·lustrava bé el fons de l'assumpte. L'objectiu és estimular la demanda agregada. És a dir, impulsar a l'economia en un moment on està estancada o en recessió. En altres paraules, reactivar l'economia i frenar la caiguda dels preus i sobretot la sacrosanta defensa del —mercat— com a base del model econòmic a preservar.

La teoria és simple: davant la falta de consum i la paràlisi de l'economia, en comptes de comprar bons o baixar tipus d'interès —o en aquest cas, els dos alhora—, s'ingressa diners directament en els comptes corrents de la gent perquè puguin usar-ho al seu plaer **i així revitalitzar l'economia mitjançant l'increment del consum, amb l'esperança que aquests diners no es guardin, sinó que s'utilitzin immediatament**, de contrari no tindria els efectes desitjats.

El 17 de març d'enguany, el secretari del Tresor estatunidenc del govern de D. Trump, Steve Mnuchin, va anunciar en una roda de premsa la mesura de —enviar xecs als americans immediatament—. El paquet d'estímul fiscal aprovat pel Congrés dels EUA és el triple del qual es va posar en 2009 després de l'esclat de la crisi financera i que llavors va ascendir a 700.000 milions de dòlars. En aquests s'inclou una partida de prop de 250.000 milions de dòlars que es reservaran per a efectuar pagaments directes a individus i famílies de 1.200 dòlars per als qui tinguin una renda de menys de 75.000 dòlars a l'any, al que s'afegirà 500 dòlars per cada menor de 17 anys.

Una altre variable d'aquesta concepció d'estimular el «mercat» és: **La renda bàsica universal**, o ingrés ciutadà, és una forma de sistema en

la qual tots els ciutadans o residents d'un país reben regularment una suma de diners sense condicions, a més de qualsevol ingrés rebut d'altres llocs. La rep tot membre de ple dret o resident de la societat fins i tot si no vol treballar de manera remunerada, sense prendre en consideració si és ric o pobre o, dit d'una altra forma, independentment de quins puguin ser les altres possibles fonts de renda, i sense importar amb qui convisqui.

La renda bàsica universal no és una idea nova, economistes del lliure mercat també argumentaven en favor de la mateixa afirmant que serien menys costoses d'implantar i mantenir que la tradicional burocràcia social, i que més recentment ha tingut més predicament en algunes economies, que tendien precisament a disminuir el paper de l'economia pública productiva en moments de menor o poc creixement econòmic del PNB - que tenien en l'antecedent l'haver propiciat el paper important de l'economia estatal-.

Aquestes dues propostes, de caràcter profundament neoliberal tenen per objectiu fonamental "aprimar" el paper de l'Estat, entès aquest com a agent econòmic públic productiu.

Una, la renda bàsica parteix d'una concepció basada en la —llibertat individual— en la qual cada persona pugui decidir a quina escola portar els seus fills, que tipus de cobertura sanitària vol, com desitja assegurar la seva jubilació, ... és a dir, que l'Estat no hagi d'intervenir en aquestes qüestions ni regular-les. **Tot ha de quedar a les mans del "mercat"**. La quantia a percebre per cada persona és calculada sobre la base de la quantitat que l'Estat s'estalviarà desfent-se de prestar aquests serveis, i els càlculs de Friedman i els seus deixebles eren que així s'estalviaria els diners corresponents als funcionaris —burocràcia, deia ell- que s'ocupaven d'aquests serveis. En definitiva, **la privatització total a excepció dels guardians de l'ordre o la capacitat coactiva-repressiva de l'Estat, entès sempre com l'Estat que garanteix un sistema de «mercat».**

L'anomenat helicòpter, és paral·lel a aquesta concepció posada en pràctica en moments puntuals per a assegurar el consum i evitar la crisi de sobreproducció amb motiu del baix nivell de —demanda solvent—.

Aquestes dues propostes, una estructural i una altra conjuntural, estan als antípodes de qualsevol perspectiva socialista, en la qual els ingressos de les persones, sempre, han d'estar correspostes amb una aportació de les mateixes a la societat, ja sigui en forma de treball industrial, agrícola o de serveis, **assegurant al conjunt de la població un lloc en el qual poder realitzar aquesta aportació social que es correspon amb l'eliminació de la desocupació.** Considerant les seves diferents capacitats per poder contribuir en aquesta aportació social, però garantint l'ocupació com essència del sistema. Un sistema basat en la producció i serveis estructurals de caràcter públics i amb una planificació econòmica que permeti i garanteixi, no sols aquesta total ocupació, sinó una aplicació social dels seus resultats i beneficis.

Propostes, àmpliament difoses per l'anomenada Escola de Xicago, que són deixebles de les elaborades en el primer terç del segle XX per Von Mises i Von Hayeck com a màxims exponents de l'Escola Austríaca d'Economia, l'objectiu de la qual, com a bons coneixedors de l'obra de Marx, era estudiar com fer front a la tendència decreixent de la taxa de guany. **Tot això emmarcat en el lema ideològic de l'individualisme a ultrança i la preservació del sistema capitalista,** davant de l'ofensiva, en aquella època de la lluita de la classe obrera per la millora dels seus drets polítics i econòmics.

Davant quins dilemes es oportú recordar la següent reflexió del llibre "El nou esperit del capitalisme" Luc Boltanski i Eve Chiapello. Akal 2002. (Fragments de la segona i tercera part):

«... En un context marcat per la derrota, la dissolució o la desqualificació de les instàncies crítiques que havien predominat durant les dues dècades anteriors i a falta d'una teoria crítica que permetés transformar la indignació en un mecanisme argumentador o donar raons per a la revolta, aquesta preocupació social i els moviments que la van acompanyar van adoptar en la majoria dels casos la forma de l'acció humanitària. ... Aquest replegament cap a l'acció humanitària era tant més sorprenent pel fet de que una gran part de les instàncies crítiques del període precedent havia preconitzat una solidaritat amb les víctimes de les injustícies, però acompanyada d'una forta crítica de la "caritat" i fins i tot del "treball

social", denunciats com a mitjans hipòcrites, complaents o perversos per apartar les persones de l'única acció vàlida possible: l'acció política. (450)».

De quin comportament burgés en tenim un excel·lent panegíric crític en la pel·lícula «Placido» de 1961 del cineasta Berlanga, que en aquests dies de reclusió social no estaria de més revisualitzar per millor aprofitar el temps.

Un esperit revolucionari de veritable voluntat transformadora és incompatible amb el recurs a la mendicitat o la potenciació de vies que propiciïn la cristal·lització social d'una conducta que visqui amatent a la mateixa, fins i tot convertint la seva espera o expectativa en una lluita entre miserables per veure qui la rep primer o en major quantia. On precisament el feixisme i té una font argumental de la seva política.

Així doncs, l'anàlisi de les propostes que estan prodigant-se, tant propiciades des dels aparells del sistema, com fins i tot dins de les files dels que diuen ser-ne crítics o amb voluntat transformadora, **si no es volen situar lluny, per no dir als antípodes d'un projecte revolucionari i que faci realitat el lema "Volem capgirar-ho tot", s'ha de deslligar de les estratègies i velles propostes de la més rància tradició neoliberal de defensa dels interessos sacrosants del Déu Mercat.**

En cas de triomfar les propostes del Sistema, no sols els efectes de la «pandèmia» seran sobre la salut i vida física de les persones, sinó sobre la seva mentalitat i la seva capacitat de ser subjectes del seu propi futur, en definitiva de la seva autodeterminació com a persones i com a classe social, que no es presenta fàcil quan davant d'aquesta andanada, qui a hores d'ara controla absolutament, el discurs, la conducta social, els seus efectes i finalment els seus profits i rendibilitats és el Capital. Doncs, **rebel·lem-nos i fem que la seva estratègia no s'enquisti en els nostres anàlisi i marqui la nostra estratègia política.**

Universitat Comuniste del Paísos Catalans Abril 2020

Universitat **Comunista** dels Paísos Catalans | www.universitat.cat

7
la formació
l'**eina revolucionària**